

Doc nr	Datum	Bestandsnaam	Beoordeling	Weigeringsgrond	Toelichting/ Vindplaats
0001	03/22/2021 13:21:48	2103 Rondje vgh verslag.docx	Deels Openbaar	5.1.2e	
0002	03/30/2021 12:16:32	1. definitief gespreksverslag.docx	Deels Openbaar	5.1.2e	
0003	04/09/2021 08:55:12	2. definitief gespreksverslag AEF.docx	Deels Openbaar	5.1.2e	
0004	04/12/2021 10:39:04	4. definitief gespreksverslag RSJ.docx	Deels Openbaar	5.1.2e	
0005	04/15/2021 20:35:32	8. definitief gespreksverslag Wereldkinderen.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0757 - 0758*
0006	04/19/2021 18:56:48	7. definitief gespreksverslag.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0755 - 0756*
0007	04/22/2021 07:41:54	6. definitief gespreksverslag RvdK.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0753 - 0754*
0008	04/22/2021 12:29:36	5. definitief gespreksverslag ANW.docx	Deels Openbaar	5.1.2e	
0009	04/26/2021 08:14:02	11. definitief gespreksverslag.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0767 - 0768*
0010	05/11/2021 16:14:30	14. definitief gespreksverslag SIG en LAVA.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0764 - 0766*
0011	05/17/2021 14:15:18	19. definitief gespreksverslag Meiling.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0748 - 0749*
0012	05/20/2021 14:04:02	9. definitief gespreksverslag NAS.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0759 - 0760*
0013	05/20/2021 15:17:56	10. definitief gespreksverslag.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0761 - 0763*
0014	05/20/2021 16:05:10	3. definitief gespreksverslag.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0750 - 0752*
0015	05/25/2021 08:04:36	15. definitief gespreksverslag.docx	Deels Openbaar	5.1.2e	
0016	05/25/2021 08:04:46	16. definitief gespreksverslag.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0769*
0017	05/25/2021 08:08:10	18. definitief gespreksverslag.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0779*
0018	05/31/2021 08:31:52	13. definitief gespreksverslag IGJ.docx	Deels Openbaar	5.1.2e	
0019	05/31/2021 09:51:20	17. definitief gespreksverslag DFC Comensha ICDI.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0770 - 0771*
0020	06/14/2021 07:57:52	12. definitief gespreksverslag FIOM.docx	Deels Openbaar	5.1.2e	
0021	05/05/2022 00:00:00	Reflectie gesprek 16 maart 2022 - def.docx	Reeds Openbaar	5.1.2e	Document 0847 -0849*

* Documentnummer verwijst naar document dat openbaar is gemaakt bij het volgende Woo-besluit: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/woo-besluiten/2023/05/16/besluit-op-woo-verzoek-met-betrekking-tot-het-rapport-commissie-onderzoek-interlandelijke-adoptie>

Cluster interlandelijke adoptie.

memo

terugkoppeling overleggen vgh's

De afgelopen periode heeft de CA met de vergunninghouders gesproken over de uitkomsten van de commissie Joustra en de beleidsreactie die hierop gegeven is. In dit memo tref je een overzicht aan van de belangrijkste punten evenals een weergave van de gesprekken die we per vergunninghouder hebben gevoerd.

Kern

- De vergunninghouders zijn zonder uitzondering van mening dat de aanbeveling (en het uiteindelijke besluit) om op te schorten onvoldoende is onderbouwd.
- De vergunninghouders maken zich zonder uitzondering zorgen over de kwaliteit van de matchingen. Immers, als er geen nieuwe instroom is dan hebben de landen van herkomst minder keus om geschikte ouders voor een kind te selecteren.
- Door aan te geven dat de procedures afgerond kunnen worden door aspirant-adoptiefouders met een beginseltoestemming kan een perverse prikkel ontstaan om procedures 'sneller' af te ronden
- Met uitzondering van ANW wordt door de vergunninghouders aangegeven dat zij voorlopig nog wel even vooruit kunnen zonder in de organisatorische problemen te komen.
- De vergunninghouders willen graag in overleg met de Minister.
- De vergunninghouders zijn bereid mee te denken in toekomstige scenario's en willen hier ook graag bij betrokken worden.
- De aanvullende toets zoals deze door de Ca wordt uitgevoerd nu roept nog wat vragen op. Desondanks zijn vergunninghouders bereid hieraan mee te werken.

Terugkoppeling per gesprek

Op 24 februari hebben we met **A New Way** een overleg gevoerd over de uitkomsten van het onderzoek van de Commissie Joustra en de beleidsreactie hierop van de Minister. Hieronder een weergave van hetgeen besproken is.

- Er is gesproken over de juridische grondslag voor de opschorting. Toegelicht is dat er inherente kwetsbaarheden zitten in het adoptiesysteem waardoor misstanden niet uit te sluiten zijn. De Minister wil kinderen, biologische ouders en adoptiefouders niet blootstellen aan deze risico's.
- ANW geeft dat er al diverse partijen bezig zijn om de mogelijkheden te onderzoeken voor een kort geding.
- ANW vraagt dat als er een motie wordt aangenomen om de opschorting ongedaan te maken, of dit dan kortgezegd ervoor zorgt dat de Minister op zijn besluit tot opschorting moet terugkomen. Toegelicht is dat een Minister een door de Kamer aangenomen motie niet zomaar naast zich neer kan leggen.
- ANW heeft het idee dat nu alles op de private partijen wordt gegooid. Dat deze de reden zijn van een adoptiesysteem met kwetsbaarheden. ANW hecht eraan te benadrukken dat de Nederlandse overheid zelf dit systeem (met vergunninghouders) heeft opgetuigd en dit zelfs wettelijk zo is vastgelegd.
- ANW geeft aan dat zij door de manier waarop zij de financiering regelt niet lang kan doorgaan met het bemiddelen voor interlandelijke adoptie. Dat komt omdat mensen bij ANW direct het volledige bedrag betalen voor bemiddeling. ANW wil geen geld gebruiken van mensen voor procedures

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Coördinatie Financiën,
Bedrijfsvoering en Juridische
Zaken
Juridische en Internationale
Zaken

Datum
25 maart 2021
Postbus 20301
2400 HA Haag
Ons kenmerk
5.1.2e

Contactpersoon
5.1.2e

T 06 5.1.2e
5.1.2e@minvenj.nl

Datum
15 maart 2021

Ons kenmerk
5.1.2e

- die wellicht helemaal niet meer kunnen gaan plaatsvinden. (5.1.2e) heeft toegezegd hierover nog eea op papier te zetten voor de CA)
- ANW geeft aan dat zij het nog kunnen volhouden tot 9 juni (wanneer het AO gepland staat) maar dan echt een besluit moeten nemen over de toekomst van ANW. Zij overwegen in voorkomend geval dossiers over te dragen aan de CA.
 - ANW geeft aan dat het 24000€ per maand kost om ANW draaiende te houden. Mocht hiervoor gecompenseerd worden dan zou ANW het langer kunnen volhouden.
 - Daarnaast wijst ANW ook op het risico van kwalitatief minder goede matchingen. Immers, er zijn minder ouders beschikbaar voor de landen van herkomst om passende ouders voor kinderen te vinden.
 - ANW is van mening dat er een perverse prikkel ontstaat nu is aangegeven dat de procedures afgerond kunnen worden. Er zal druk ervaren worden om matchingen te verrichten.
 - Met betrekking tot een toekomstig adoptie systeem zegt ANW dat zij er niet op tegen is dat het een publiek/privatrechtelijk stelsel zou worden. ANW denkt hierbij aan een verenigingsmodel. CA geeft hierover aan dat het de opdracht is van de Minister om te verkennen of een publiekrechtelijk stelsel mogelijk is. ANW maakt zich dan wel zorgen over de kennisborging.
 - Gelet op het verleden van Meiling en WK zou ANW geen voorstander zijn van een samenwerking met deze bureaus.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Coördinatie Financiën,
Bedrijfsvoering en Juridische
Zaken
Juridische en Internationale
Zaken

Datum
15 maart 2021

Ons kenmerk
5.1.2e

Er is afgesproken dat we met elkaar in contact blijven en dat we elkaar weten te vinden als er vragen zijn.

Op maandag 1 maart hebben wij gesproken met de **Nederlandse Adoptie Stichting**. Hieronder tref je een weergave aan van hetgeen wij besproken hebben.

Doel van het gesprek was vanuit de CA om met elkaar af te stemmen waar we staan en wat het besluit tot opschorten en de aanbevelingen die daarbij zijn gedaan betekenen. De NAS heeft hierover aangegeven dat zij vooral vragen heeft. Hieronder tref je een puntsgewijze weergave van hetgeen besproken is

- De NAS benadrukt dat zij alle opties openhoudt voor wat betreft scenario's. De NAS geeft aan bij voorkeur te willen voortbestaan met de huidige personeelssamenstelling.
- De NAS benadrukt dat zij haar eerste bemiddelingen verricht heeft in 2004 en is opgericht vanuit een groep ouders die ontevreden waren over de wijze waarop interlandelijke adoptieprocedures plaatsvonden. De NAS wil niet terug naar de situatie waarbij een enkele vergunninghouder een monopolypositie heeft.
- De NAS geeft aan dat een brief namens de gezamenlijke vgh's is verstuurd aan zowel de commissie als aan de Minister en beiden niet beantwoord zijn. CA geeft aan dat de brief aan de Minister spoedig beantwoord zal worden. De NAS dringt aan op een gesprek tussen de Minister en de vergunninghouders.
- De NAS vraagt kortgezegd naar de interne besluitvorming omtrent de opschorting. De NAS wil graag weten hoe de topambtenaren aankijken tegen interlandelijke adoptie. De reden voor deze vraag is dat er angst bestaat dat hetgeen nu nog onderzocht gaat worden meer voor de bühne is terwijl de uitkomst dan eigenlijk al vast zou staan. Hierover geeft de CA

aan dat de verkenning naar een toekomstig adoptiestelsel serieus wordt genomen en de uitkomsten daarvan niet vooraf bepaald zijn.

- De NAS zou kunnen meegaan in een publiekrechtelijk stelsel waarbij de vergunninghouders op een manier zijn geïncorporeerd. Daarbij geeft de NAS nadrukkelijk aan dat zij dat niet willen (in wat voor vorm dan ook) met Meiling en WK. Dit vanwege het verleden dat deze organisaties met zich mee dragen.
- De NAS wenst graag een uitspraak of de CA ook zou kunnen meegaan in het ontwikkelen van nieuwe contacten. Immers, de NAS geeft aan dat er altijd golfbewegingen zijn en de huidige landen wellicht ook kunnen verminderen qua aantallen adopties. Als nieuwe contactontwikkelingen niet meer toegestaan worden dan werk je min of meer aan een sterfhuiskonstructie. De Nas vindt dat hier binnen 6 maanden wel duidelijkheid over zou moeten bestaan.
- De NAS is bezorgd over de tijdlijn waarbinnen eea bepaald gaat worden.
- De NAS kan voorlopig met het aantal aspirant-adoptiefouders vooruit. Echter, zij maakt zich wel zorgen over de kwaliteit van de matchingen. Omdat er geen nieuwe instroom is wordt het al snel lastiger om een royale poule aan aspirant-adoptiefouders voor te kunnen leggen aan landen van herkomst. De NAS gaat uit van een verhouding van 1:3 (kind : aao's). Hierdoor is er uiteindelijk minder keus voor een goede match.
- Met betrekking tot financiën geeft de NAS aan dat zij nu inkomsten mist uit ongeveer anderhalf à twee jaar pas sprake zijn van een groot inkomstenverlies zodra het inschrijvingen. Echter, dit is geen substantieel deel van de totale inkomsten. Er zal na grootste gedeelte aan adoptiefouders is gematched.
- De NAS vraagt of de CA uitspraken kan doen over de vergunning van de NAS. Gaan wij de NAS ervan weerhouden om te bemiddelen zolang de vergunning nog loopt.
- De NAS heeft expliciet aangeboden om mee te denken in dit gehele traject.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Coördinatie Financiën,
Bedrijfsvoering en Juridische
Zaken
Juridische en Internationale
Zaken

Datum
15 maart 2021

Ons kenmerk
5.1.2e

Op 3 maart hebben wij met **Wereldkinderen** gesproken over de uitkomsten van het onderzoek van de commissie Joustra en de beleidsreactie van de Minister. Hieronder een weergave van hetgeen we hebben besproken.

- In zijn algemeenheid heeft WK aangegeven dat zij het besluit over de opschorting te snel genomen vindt. Het rapport mist een onderbouwing van de conclusies over hoe het er tegenwoordig aan toe gaat. WK herkende zich in de uiteenzetting door de CA tijdens de technische briefing in de Tweede Kamer.
- Met betrekking tot de aanvullende toets die de CA nu verricht geeft WK aan dat deze toets niet gebruikt moet gaan worden om het indienen van bepaalde voorstellen te ontmoedigen. De Ca heeft toegelicht hoe de aanvullende toets er uitziet en op welke onderwerpen de nadruk ligt (afstammingsgegevens, subsidiariteit, afstand en eigen mening kind).
- Er is afgesproken dat inzichtelijk gemaakt wordt welke vragen voortkomen uit de aanvullende toets en wat reguliere vragen zijn
- Met betrekking tot de gevolgen van de opschorting geeft WK aan dat hierdoor de kwaliteit van matchingen onder druk komt te staan (over enkele maanden). Immers, er is minder keus voor de landen van herkomst om een geschikt gezin te vinden.
- WK kan voorlopig nog wel vooruit met de werkvoorraad die zij heeft. Daarbij geeft WK aan dat mocht er gestopt worden met interlandelijke adoptie zij de organisatie verder zal voortzetten op het gebied van onder andere projecthulp. Immers, WK is een kinderwelzijnsorganisatie en is dus actief op andere vlakken.
- WK geeft aan dat als er doorgedaan wordt met adoptie dat het ook van belang is om actief te blijven op het vlak van contactontwikkelingen. Hierover heeft de CA aangegeven dat contactontwikkeling op dit moment niet aan de orde is.
- Met betrekking tot de verkenning op een publiekrechtelijk stelsel heeft de CA aangegeven dat er een startdocument in de maak is en dat de streefdatum waarop de verkenning in ieder geval meer richting moet geven vóór de zomer)
- Met betrekking tot die verkenning is aangegeven dat ook de vergunninghouders hierover gesproken gaan worden. Tevens wordt ook Europese input gevraagd.
- WK geeft aan graag betrokken te willen zijn/blijven bij roots-trajecten en nazorg. Kunnen zij hierover in gesprek met degenen die het Expertisecentrum opzetten. Afgesproken dat we hierover met DSJ contact opnemen en zijn suggestie doorgeven.

Verder afgesproken dat we de lijnen kort willen houden en nog vaker met elkaar in gesprek zullen gaan.

8 maart jl. hebben wij met **Meiling** gesproken. Doel van het overleg was om met elkaar verder te spreken over de uitkomsten van de Commissie Joustra en de beleidsreactie van de Minister. Hieronder een korte weergave van hetgeen besproken is.

- Meiling geeft aan verbijsterd te zijn over het besluit tot opschorting en vindt het rapport mager onderbouwd waar het betreft de aanbeveling tot opschorten. Daardoor voelt het besluit van de Minister om op te schorten voor Meiling niet zorgvuldig en niet proportioneel.
- Meiling geeft aan dat zij het gevoel heeft dat de Commissie en de Minister zich niet hebben gerealiseerd welk leed er nu achter dit besluit zit.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Coördinatie Financiën,
Bedrijfsvoering en Juridische
Zaken
Juridische en Internationale
Zaken

Datum
15 maart 2021

Ons kenmerk
5.1.2e

Hiermee doelt Meiling met name op de kinderen die hier last van hebben, de adoptiefouders, maar ook de mensen die hard werken om interlandelijke adopties zorgvuldig te laten verlopen.

- Meiling begrijpt niet dat de Commissie niet meer bereid is antwoorden te geven op vragen die de vergunninghouders gesteld hebben. Meiling geeft aan niet in de vechtmodus te zitten maar wil vooral begrijpen hoe het zit. Hierbij speelt nu ook nog mee dat Meiling nog voorlopig vooruit kan met de ouders die nu op de wachtlijst staan.
- Meiling geeft aan dat het zorgvuldiger was geweest dat de landen van herkomst eerder waren geïnformeerd over dit besluit. Nu had Meiling het gevoel dat zij dit zelf moest gaan uitleggen. Hierover is door de Ca aangegeven dat dit inderdaad niet goed is gegaan, waarvoor excuses. Juist Taiwan en China zijn later geïnformeerd vanwege de problemen met het achterhalen van de juiste contactgegevens.
- De Ca heeft uitgelegd dat de extra toets op de voorstellen ziet op voorstellen die na 8 februari jl. zijn ingediend. Met name wordt zwaarder getoetst op subsidiariteit, afstand, mening van het kind en het kunnen achterhalen van afstammingsgegevens. De Ca heeft al contact met de IND die momenteel geen mvv's afgeeft.
- Met betrekking tot de toekomst geeft Meiling aan dat zij vooral problemen ziet (bij stopzetten adopties) op het gebied van nazorgverplichtingen, inzage dossiers en postplacement verplichtingen.
- Financieel/organisatorisch ziet Meiling niet veel problemen. Komt omdat Meiling draait op vrijwilligers.
- Belangrijk punt dat Meiling meegeeft is dat zij van mening is dat als blijkt dat adopties wel doorgang kunnen blijven vinden dat er iets gezegd moet worden over de huidige praktijk. Meiling krijgt het gevoel en ook signalen dat zij gezien worden als louche kinderhandelaren. Meiling vindt dat dit rechtgezet moet worden als blijkt dat er geen recente misstanden hebben plaatsgevonden.

Verder is afgesproken dat we goed in overleg blijven met elkaar en dat als er vragen zijn we elkaar weten te vinden.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Coördinatie Financiën,
Bedrijfsvoering en Juridische
Zaken
Juridische en Internationale
Zaken

Datum
15 maart 2021

Ons kenmerk
5.1.2e

5.1.2e

30 maart 2021

Introductie

5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e

Reactie rapport en beleidsreactie

- 5.1.2e heeft voorafgaand aan het gesprek twee notities toegestuurd, waarin haar reactie op het rapport van de commissie Joustra is verwoord. Belangrijke elementen hieruit zijn: 1. de in haar ogen eenzijdige belichting van interlandelijke adoptie, waarbij wetenschappelijke inzichten over het beschermen van kinderen niet zijn meegenomen in het rapport en 2. het ontbreken van een beschrijving van de huidige praktijk, waarin inmiddels ook veel verbeteringen zijn doorgevoerd. De onderbouwing van de conclusies en aanbevelingen over het heden is volgens haar niet stevig.
- 5.1.2e snapt de wens om misstanden uit te willen sluiten, maar geeft aan dat risico 's nooit volledig weg zijn. Dat is inherent aan de uitvoering, waar dan ook. Je moet ze wel zoveel mogelijk uitsluiten, sloten zetten, maar inbrekers zullen altijd komen.

Voorkomen misstanden met publiekrechtelijk systeem

- Of een publiekrechtelijk alternatief de enige weg is voor de toekomst betwijfelt ze. Hiervoor verwijst ze naar een rapport uit Zweden dat net gereed is over misstanden bij interlandelijke adoptie in het verleden. Hierin wordt juist gesteld dat een adoptiesysteem met een privaat deel, samen met controle, het beste zou zijn. 5.1.2e stuurt het rapport toe.
- Om misstanden te voorkomen zou je financiële prikkels weg kunnen halen bij vergunninghouders. Dat kan publieksrechtelijk, maar ook met subsidie.
- Voorop staat dat in het systeem het belang van het kind voorop staat en niet moet concurreren met het belang van de adoptieouders of vergunninghouders. Of er daadwerkelijk sprake is van marktwerking is volgens haar de vraag. Je ziet enerzijds wel dat organisaties zelf op zoek gaan naar adoptiekinderen, maar anderzijds ook dat er samengewerkt wordt tussen vergunninghouders.
- Een belangrijk aandachtspunt bij een publieksrechtelijk stelsel is: het behoud van kwaliteit. Het moet een uitvoerende organisatie zijn die kennis van zaken heeft, inhoudelijk, en ook vertrouwensrelaties kan aangaan. Contacten die er zijn internationaal mogen niet verloren gaan.
- Aan de ene kant is er expertise in samenwerking, kindbescherming, cultuur en landen nodig. Aan de andere kant zijn ook goede internationale banden nodig.
- Het vraagt om een betrouwbare overheid. Kan dat allemaal in een hand? De overheid komt van ver gezien het verleden. Ook gezien de vele ethische dilemma's die interlandelijke adoptie kent, zou de uitvoering wellicht beter meer op afstand kunnen staan van het ministerie. Hoe dan ook moet er voldoende expertise over het kind aanwezig zijn.

Internationaal toezicht versterken

- Vertrouwensbeginsel dat voortvloeit uit het Haags adoptieverdrag (Hav) is volgens 5.1.2e 5.1.2e een risico. Dat deelt zij met de commissie Joustra.
- Als zendende landen zich niet houden aan het Hav, dan heb je geen poot om op te staan. Je kunt geen sancties opleggen.
- Je zou meer internationaal moeten oplossen. Wellicht via intensievere contacten tussen Centrale autoriteiten of via de Haagse conventie.
- Extra toezicht is nodig. 5.1.2e heeft nog geen specifiek beeld of voorkeur voor de vorm waarin. Een aandachtspunt is in ieder geval: hou het tijdsframe van het kind in ogenschouw. Het toezicht zou adoptieprocedures niet langer moeten maken.
- Verder zou de inzet van een internationale DNA-databank ook kunnen helpen bij het veilig uitvoeren van adoptieprocedures. Door vooraf vast te stellen dat er een match is tussen ouder en kind. Wel stelt ze nog privacy-vraagtekens bij de bestaande internationale dna-databanken. Het zou volgens haar beter zijn en eigen dna-databank op te zetten.

Overige aandachtspunten

- De adoptiezorg: de eisen hiervoor zijn vaag en onduidelijk. Terwijl de overheid hier in haar ogen wel een verantwoordelijkheid draagt. Gelukkig zien we nu dat er hier meer beweging in komt nav het rapport van commissie Joustra.
- Tips:
 - o De 'adoption quarterly' heeft een interessant issue over ethiek in wetgeving/technologie.
 - o In juli vindt het ICAR congres plaats – internationaal conference on adoption research. Digitaal. Een interessant congres om ons voor in te schrijven.

5.1.2e
6 april 2021

Introductie

5.1.2e	is werkzaam bij AEF.	5.1.2e
5.1.2e		

Reactie rapport commissie Joustra en beleidsreactie – vgl. AEF rapport destijds

Het rapport van de commissie is volgens 5.1.2e een gedegen rapport. Het is zeer grondig uitgevoerd. Wel miste hij nog een goede internationale vergelijking. De conclusies en aanbevelingen ten aanzien van het systeem herkent hij. Wel is het deel over de misstanden in het heden in zijn ogen minder sterk onderbouwd. Neemt niet weg dat er in zijn ogen genoeg aanleiding is, onder andere ook het dalend aantal adopties en de complexiteit van het systeem, om goed naar het huidige systeem en de toekomst van interlandelijke adoptie te kijken.

Het AEF rapport in 2016 had weliswaar niet de misstanden als uitgangspunt om toekomstscenario's op te stellen, maar is in zijn ogen goed bruikbaar voor een bezinning op een publieksrechtelijk stelsel. Met name scenario 4 voor een publieke dienst. Maar ook scenario 2 kan worden benut, met name wat betreft het toezicht.

Voorkomen misstanden publiekrechtelijk systeem

Voorop staat volgens 5.1.2e dat je ook met een publiekrechtelijk systeem misstanden niet 100% kunt uitsluiten. Je haalt wel bepaalde elementen eruit die misstanden verkleinen, als de marktwerking, negatieve financiële prikkels en vraaggericht werken. Maar je houdt altijd kans op misstanden, met name ook vanwege het internationale deel.

Wat betreft de organisatievorm, lijkt 5.1.2e het verstandig de publieke dienst niet te dichtbij de Minister te positioneren. Met name vanwege het argument dat het de Minister kwetsbaar maakt, en ook in mindere mate de mogelijke verweving van politiek en uitvoering. In die zin zou een ZBO volgens hem het beste zijn. Hij adviseert hierbij aan te sluiten bij een andere ZBO, die zich bijvoorbeeld ook bezighoudt met screening en toelating. De reden hiervoor is dat het aantal adopties te klein is, de massa en omzet is te klein, om goede kennis en kwaliteit te bieden.

Wel zou de vorm moeten volgen op de inhoud. Kort staan we stil bij de taakopvatting. In het rapport van AEF wordt als kans gezien de publieke dienst te combineren met pleegzorg en binnenlandse adoptie. De onderbouwing hiervan is, naast de inhoudelijk overeenkomsten, ook de vereiste massa van een ZBO.

Tot slot zou 5.1.2e adviseren, met scenario 2 in gedachten, het toezicht te bundelen. Het is niet zo, zoals lijkt in het rapport, dat de enige optie voor toezicht bij een publieke dienst de Tweede Kamer is. Dit zou ook de inspectie kunnen zijn bijvoorbeeld. Hier zijn meerdere mogelijkheden voor.

Internationaal toezicht versterken

5.1.2e heeft minder kennis over het Haags adoptieverdrag. Hier is in het rapport uit 2016 ook niet naar gekeken. Wel zou, zoals eerder aangegeven, een goede internationale vergelijking in zijn ogen fijn zijn geweest in het rapport van de commissie Joustra. Bijvoorbeeld om te kunnen duiden hoe vergaand de aanbeveling is vanuit internationaal perspectief om over te gaan op een algehele opschorting.

Overige aandachtspunten

Tot slot geeft 5.1.2e mee dat bundeling in zijn ogen nodig is, gezien het beperkt aantal adopties, en dat dit hiervoor het moment is. Daarbij is zijn advies een feitelijke rapportage op te stellen, gezien de vele betrokken partijen waarbij emoties doorgaans een grote rol spelen.

Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ), 8 april 2021

Aanwezig: [5.1.2e] (RSJ), [5.1.2e] (RSJ), [5.1.2e] (MinJenV) en [5.1.2e] (MinJenV).

Introductie

[5.1.2e] is [5.1.2e] bij de RSJ.

[5.1.2e] is [5.1.2e] bij de RSJ. [5.1.2e]
[5.1.2e]

Reactie rapport commissie Joustra en beleidsreactie

[5.1.2e] en [5.1.2e] erkennen dat het systeem van interlandelijke adoptie inherente kwetsbaarheden bevat. De huidige gang van zaken is niet heel anders dan toentertijd in 2016 toen de RSJ haar advies heeft uitgebracht. [5.1.2e] en [5.1.2e] benadrukken dat het van belang is dat vooraf een meer principiële vraag wordt gesteld hoe kinderen in landen van herkomst het beste kunnen worden beschermd. Ter beantwoording van deze vraag moeten de grondslagen nader worden bekeken.

De conclusies uit het onderzoek van Joustra zijn niet onverwachts voor [5.1.2e] en [5.1.2e] [5.1.2e], maar de Commissie Joustra gaat verder dan de RSJ destijds. De discussie omtrent interlandelijke adoptie loopt al jaren en heeft nu onder invloed van de uitkomsten van het Joustra-rapport een nieuwe impuls gekregen. Er zijn nu meer ervaringsdeskundigen actief en betrokken dan destijds bij oplevering van het RSJ-rapport. Het is een gunstige bijkomstigheid dat er nu een meer fundamentele discussie wordt gevoerd. Het is belangrijk dat beleid over de interlandelijke adoptie voldoet aan de maatstaven van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en de eigen nationale wetgeving.

Voorkomen misstanden publiekrechtelijk systeem

[5.1.2e] en [5.1.2e] geven aan dat er voordelen, maar ook nadelen aan een publiekrechtelijk systeem zitten. Een publiekrechtelijk systeem kan meer democratische input opleveren, maar dan moet worden gewaarborgd dat aan de randvoorwaarden wordt voldaan. Op naleving van de bepalingen in het Haags Adoptieverdrag moet zowel in het binnen als het buitenland kunnen worden toegezien. Overheden hebben hierin een discretionaire bevoegdheid, maar bepaald moet worden hoe ver daarin kan worden gegaan en in welke mate landen kunnen worden aangesproken op hun handelen. Onderzocht moet worden of er bijvoorbeeld door middel van doorzettingsmacht toezicht kan worden uitgevoerd. Hiervoor zouden taken meer uit elkaar moeten worden gehaald en moet de financiële prikkel in het adoptiesysteem worden weggenomen. Bij een publiekrechtelijk systeem heb je geen marktwerking waardoor voorkomen dat interlandelijke adopties financieel gedreven worden en de kans op misstanden wordt beperkt. Bij het inrichten van een publiekrechtelijk systeem moet het belang van het kind voorop staan en niet de economische en interlandelijke betrekkingen. Voorkomen moet worden dat interlandelijke adopties ondergronds gebeuren, dit zou mogelijk pleiten om een route voor interlandelijke adoptie open te houden. Kritisch toezicht is daarbij van groot belang voor het waarborgen van de beste belangen van het kind.

Internationaal toezicht

De inhoud van het Verdrag is goed, maar is volgens [5.1.2e] en [5.1.2e] wel aan een update toe. Daarnaast is het ingewikkeld om uitvoering te geven aan het Verdrag vanwege praktische bezwaren zoals geografische afstand.

[5.1.2e] geeft aan dat het interessant is te kijken naar het Afrikaanse handvest voor de rechten en het welzijn van het kind. Daarin zijn aparte bepalingen opgenomen ten aanzien van adoptie. Hieruit blijkt ook dat elk land anders tegen adoptie aankijkt en dat het daarom belangrijk is dat een onafhankelijk orgaan hierop toezicht houdt.

[5.1.2e] benadrukt dat het van belang is te onderzoeken hoe om te gaan met de praktische drempel in Den Haag. In het verleden werden bijvoorbeeld door ambassades misstanden geconstateerd, maar daar werd in Den Haag niets mee gedaan. Een sleutelwoord zou dan volgens [5.1.2e] een publiekrechtelijk orgaan met duidelijke overheidsverantwoordelijkheid zijn. Het toezicht moet apart van het publiekrechtelijk orgaan worden georganiseerd.

Overig

[5.1.2e] en [5.1.2e] geven aan dat zij input voor dit interview op eigen titel hebben geleverd. Te zijner tijd wordt de RSJ graag over het advies geconsulteerd.

Gesprek ANW

8 april 2021

Introductie

5.1.2e	van A New Way	5.1.2e
5.1.2e	ANW	

Reflectie rapport Joustra

ANW heeft aangegeven het niet zozeer over het rapport te willen hebben. De beelden die ANW heeft bij het rapport zijn helder. Prima rapport voor wat betreft de bevindingen die gaan over het verleden. En een zeer matige onderbouwing voor wat betreft het onderzoek en aanbevelingen over het heden.

Publiekrechtelijke systeem en voorkomen misstandenHuidig systeem:

ANW geeft aan dat het systeem inderdaad aan verandering toe is. ANW vindt dat de overheid verantwoordelijkheid moet nemen. Er is nu teveel verantwoordelijkheid bij de vergunninghouders neergelegd. De WOBKA schrijft enorm veel verplichtingen voor en zegt wat er allemaal moet gebeuren maar de vergunninghouders zijn zelf vol aansprakelijk. Dat vindt ANW onwenselijk. ANW is van mening dat het toezicht en de uitvoering veel meer uit elkaar getrokken moet worden. De CA heeft op deze manier teveel petten op.

Verkenning

ANW geeft aan dat er een aantal vragen beantwoord dient te worden of opmerkingen gemaakt moeten worden.

1. De hoofdvraag is: Wat wil de overheid met betrekking tot de rechten van het kind en waarom wil de overheid dat (of niet)
2. Hoe wordt het HAV gezien. Het HAV is in de ogen van ANW geen politieverdrag, maar ziet het als een samenwerkingsverdrag. De lijnen zijn allemaal uitgezet door het HAV en de Guide to Good Practice. ANW is van mening dat dit veel te weinig op adequate wijze wordt gebruikt en gelezen. ANW geeft aan dat alle kaders beschreven zijn.
3. Dit onderwerp vereist een moedige overheid. Het kind moet veel meer centraal gesteld worden. De tijd is voorbij dat er vanuit de aspirant-adoptiefouder geredeneerd moet worden.
4. ANW zou voorstander zijn van een ZBO constructie, wel met een overgangsmoedel. Op die manier is de minister daadwerkelijk verantwoordelijk, met lichte afstand van de politiek en wettelijke basis om zaken uit te voeren. Discussies over stelsel en private partijen zijn verdwenen en je kunt meer activiteiten bundelen. Dit geeft rust en maakt dat je beter kunt sturen op de vraag en oplossingen voor kinderen.
5. Een dergelijke ZBO zou veel verder moeten gaan dan interlandelijke adoptie alleen (denk hierbij aan onderwerpen die samen gaan met niet biologisch verwantschap als nederlandse adoptie of pleegzorg richting adoptie). Zo behoud en vergroot je kwaliteit, je kunt leren van elkaar. Voorlichting, begeleiding, matching, advies en nazorg zouden voor wat betreft adoptie ieder geval samen genomen moeten worden. De screening, toezicht en relatie met landen van herkomst zou er uitgeplaatst moeten worden. ANW benadrukt dat risico's ook bij deze constructie niet uit te sluiten zijn.

Internationaal toezicht versterken

ANW pleit voor een beter gebruik van alle kaders en richtlijnen vanuit het HAV. Wel zou er dan geld en mankracht bij moeten. Daarnaast geeft ANW aan dat het wenselijk zou zijn als er een soort commissie van wijzen wordt ingesteld. Hier kunnen meldingen gemaakt worden over (signalen van) misstanden. Verschillende disciplines zouden hier dan aan deel moeten nemen (ethici, Juristen, Medici, Financieel etc.), die deze signalen onderzoeken en bijvoorbeeld advies uitbrengen aan de Haagse conventie.

ANW heeft aangegeven een en ander voor te bereiden voor wat betreft een voorstel voor een bureau voor niet biologisch verwantschap. Dit zal tzt met de CA gedeeld worden.

5.1.2e 10 mei 2021

Aanwezig: 5.1.2e 5.1.2e (MinJenV) en 5.1.2e (MinJenV).

Introductie

5.1.2e

Reactie rapport commissie Joustra en beleidsreactie

5.1.2e spreekt zijn verbazing uit over de nadruk die door de Commissie wordt gelegd op de noodzaak om misstanden in het systeem van interlandelijke adoptie te voorkomen. Er moet volgens 5.1.2e naar worden gestreefd om de misstanden in het systeem tot het maximale minimum te beperken, maar voorkomen kan nooit. Anders zou ook de kindbescherming moeten worden opgeschort, daar kunnen misstanden immers ook niet worden uitgesloten. Daarnaast mist 5.1.2e in het rapport een beschouwing op het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK). De Commissie heeft geen aandacht besteed aan het Kinderrechtenverdrag en de Concluding Observations van het VN-Kinderrechtencomité, terwijl deze zeer relevant zijn.

5.1.2e wijst erop dat de Nederlandse overheid niet alleen moreel verplicht, maar op grond van art. 8, tweede lid, IVRK ook wettelijk verplicht is om geadopteerden passende bijstand en bescherming te bieden in hun zoektocht naar hun identiteit. Het Verdrag is hier van terugwerkende kracht, dus het geldt ook voor personen die voor 1995 (de inwerkingtreding van het Verdrag in Nederland) zijn opgenomen in Nederland met het oog op interlandelijke adoptie.

De Minister schrijft in zijn beleidsreactie niets over de Centrale Autoriteit. 5.1.2e stelt dat de instrumenten die nu bestaan, ook onder het licht moeten worden gehouden en dat moet worden gekeken wat hun mandaat en toerusting zouden moeten zijn in een nieuw stelsel.

Voorkomen misstanden publiekrechtelijk systeem

5.1.2e stelt dat publiekrechtelijke bemiddeling geen garantie is voor het minimaliseren van misstanden. De praktische uitvoering daarvan is ook lastig. 5.1.2e pleit er daarom voor om de Haagse Conferentie maximaal te betrekken bij de gedachtewisseling wat de rol en de vorm van de Centrale Autoriteit zou moeten zijn bij het minimaliseren van illegale praktijken in zowel de zendende landen als de ontvangende landen.

Daarnaast moet de Centrale Autoriteit de bevoegdheid krijgen om expliciet onderzoek te gelasten naar de selectiepraktijk van aspirant-adoptiefouders. Als daartoe reden is, dan moet de Centrale Autoriteit de opdracht kunnen geven voor het doen van extra onderzoek.

Een extra optie om beter toezicht te houden, is volgens 5.1.2e het steekproefsgewijs opvragen van adoptiedossiers en die te controleren.

Internationaal toezicht

Anders dan bij het IVRK is er geen apart comité bij het Haags Adoptieverdrag (HAV) dat toezicht houdt op de naleving van dit Verdrag. Het oprichten van een soortgelijk Comité voor toezicht op de naleving van het HAV zou, los van allerlei praktische problemen, ook verwachtingen kunnen scheppen die niet realistisch zijn. Daarom pleit 5.1.2e ervoor om gebruik te maken van de bestaande mechanismen en deze maximaal te versterken. Nederland zou aan het VN-Kinderrechtencomité een apart verzoek moeten indienen met de vraag om systematisch aandacht te besteden aan interlandelijke adopties. Het VN-Kinderrechtencomité kan op grond van art. 21 IVRK en art. 3, vijfde lid, van het Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography, lidstaten hierover actief bevragen. Op dit moment herzielt het VN-Kinderrechtencomité het rapportagesysteem. Het Comité zal voortaan een lijst met onderwerpen opstellen waarover een land in zijn eerstvolgende rapport informatie moet verstrekken (List of Issues Prior to Reporting (LOIPR)). Het doel is dat lidstaten het Comité zeer gericht informeren over de informatie die het Comité wenst te ontvangen. Nederland kan het Comité schriftelijk vragen of ze het onderwerp interlandelijke adoptie op deze lijst willen opnemen voor landen die betrokken zijn bij interlandelijke adoptie als zendende of ontvangende staat.

Tot slot stelt 5.1.2e dat het vertrouwensbeginsel een belangrijk beginsel is in het systeem van interlandelijke adoptie. Het systeem werkt niet als er wantrouwen is. Het vertrouwensbeginsel is gebaseerd op heldere en duidelijke regels. Over en weer moet er op worden vertrouwd dat die regels metterdaad gecontroleerd worden en dat lidstaten hierover elkaar ook kunnen bevragen.

Weergave van het gesprek tussen IGJ en JenV over verkenning interlandelijke adoptie 22 april jl.

Introductie

5.1.2e

5.1.2e

IGJ stelt vragen over de status van het gesprek. JenV heeft toegelicht dat er vanuit diverse disciplines input wordt opgehaald (onderzoek, praktijk, internationaal) en deze verwerkt worden in een verkenning. Er wordt niet letterlijk aangehaald wat er gezegd is in de gesprekken.

Reflectie rapport Joustra en brief minister

IGJ vindt het een kritisch rapport met duidelijke aanbevelingen. IGJ herkent het beeld dat geschetst wordt dat het toezicht bij interlandelijke adoptie een ingewikkeld vraagstuk is en gebrekkig is georganiseerd. De IGJ houdt toezicht op de vergunninghouders interlandelijke adopties, maar andere onderdelen van de keten (CA) vallen daar weer buiten.

Toezicht op buitenlandse partners ziet IGJ ook als een kwetsbaar onderdeel. De IGJ is daar zelf niet toe ingericht en de CA maakt onderdeel uit van de keten.

Ander kwetsbaar onderdeel is dat de IGJ momenteel geen wettelijke handhavende bevoegdheden heeft, indien een vergunninghouder niet voldoet aan een norm en niet wil veranderen. .

De boodschap die IGJ afgeeft (stel het kind centraal bij interlandelijke adoptie) is niet anders dan enkele jaren geleden. De tijdsgeest is alleen nu anders.

Publiekrechtelijk

- IGJ geeft aan dat je altijd wel te maken zal hebben met een zekere vorm van een financiële prikkel. Er blijft bij interlandelijke adoptie geld in omgaan. Dan met name in het buitenland. Daar is weinig invloed op. Het vraag en aanbod gestuurde systeem zou er niet meer moeten zijn.
- Het is van groot belang te weten met wie je 'zaken' doet. Met name in het land van herkomst. Goed naar de financiële stromen kijken. Niemand mag financieel profiteren van adopties. Transparantie is van essentieel belang.
- Het mag geen vraag gestuurd systeem zijn. Een bemiddelaar (publiekrechtelijk) moet goed voor ogen hebben wat het doel is. Interlandelijke adoptie enkel vanuit belang van het kind (en bijv. niet vanuit belang van adoptiefouders) inrichten.
- Checks and balances: nadenken waar de controle neerleggen. Uitvoering en toezicht moet uit elkaar getrokken worden

Organisatievorm:

De organisatie moet aanbod gestuurd zijn. Kind zoekt ouders. In geval van special needs, heel duidelijk weten wat een kind nodig heeft nu en in de toekomst van adoptiefouders. En of adoptiefouders dat kunnen bieden, nu en in de toekomst. Moet vooraf helder zijn dat een kind kan opgroeien in een gezin in Nederland. Daarvoor is betrouwbare en voldoende informatie nodig om dat te kunnen afwegen.

Expertise medewerkers: divers team, verschillende disciplines en bundeling van verschillende taken. Kans om te investeren in professionaliteit. Kwaliteit een impuls geven en behouden door te blijven investeren.

Budget is hiervoor nodig. Kennis van het land waar je zaken mee doet. Lerende houding, vanuit een duidelijke visie. Vanuit andere sectoren en geadopteerden zelf. Kind goed volgen. Kindgericht tot het eind. Meer aandacht voor nazorg, opvolging van het adoptiekind en behoeften van het kind en ouders.

Internationaal:

- Toezicht: controleerbaarheid, duidelijker toezicht buitenland, bij twijfel stoppen. IGJ ziet hier geen taak voor zichzelf omdat de expertise daar niet ligt en omdat dit vraagt om een rol/aanwezigheid in het buitenland. Dit vraagt om inzet van de juiste mensen en een duidelijk normenkader om toe te passen. Eerst nadenken waar moet het aan voldoen. Bijv. documenten moeten origineel zijn, leer van IND. (denk aan onderzoek naar valse/vervalste documenten en eisen in reguliere procedures over het legaliseren van documenten). Bijv. kritisch op adoptie van vondelingen en evt gebruikmaken van DNA-onderzoek als daarvoor aanleiding bestaat.
- Strikter toezicht houden.
- Selectie landen maken.
- Toezichthouder: met extra wettelijke handhavende mogelijkheden en bevoegdheden.
- Ervaringen, kennis delen over gelijke landen.

Gesprek FIOM

22 april 2021

Introductie

5.1.2e	FIOM	5.1.2e
5.1.2e		
	5.1.2e	
5.1.2e		FIOM

Reflectie rapport Joustra en reactie Minister

FIOM beschrijft het rapport van de commissie Joustra als een stevig rapport, met name waar het gaat om het verleden. Het sluit aan op geluiden die FIOM in de loop der jaren al vernam. Goed dat de misstanden zijn erkend en dat is ook terecht. Een nieuw inzicht was de rol van het ministerie en politiek in het aanpakken van misstanden: welke keuzes ze maken, welke belangen ze vertegenwoordigen.

Wat betreft de beleidsreactie steunt FIOM de komst van een expertisecentrum. Dit strookt met de uitkomsten van een eerder door hun uitgevoerde quickscan. Het besluit tot opschorting is in de ogen van FIOM niet verkeerd. Zowel het rapport als het besluit tot opschorting is een middel om tot een fundamentele bezinning te komen. Kennelijk is dit wat nodig is om een pas op de plaats te maken. FIOM refereert aan de ophef die is ontstaan over de onderbouwing van de misstanden in het heden. Volgens hen zou je daar boven moeten gaan hangen en naar het systeem moeten kijken. Dat moet verantwoord zijn en daar kunnen zaken simpelweg beter. Wel vraagt FIOM zich af of er nu in den brede fundamenteel naar interlandelijke adoptie wordt gekeken. Het zou goed zijn dit niet alleen in politieke context te doen.

Tot slot merkt FIOM op dat in de reacties die volgden op het rapport en de beleidsreactie de nadruk te weinig lag op de betekenis en beladenheid ervan voor de geadopteerden, bij wie misstanden zijn geconstateerd. Dit verdient meer ruimte en aandacht.

Publiekrechtelijk stelsel

Belangrijk voor het weren van misstanden is dat de adoptieprocedures gebeuren door partijen die er niet financieel afhankelijk van zijn. Mogelijk door 1 vergunninghouder, die niet afhankelijk is van inkomsten van aspirant-adoptieouders. .

Dit zou bovendien mogelijkheden bieden om kennis te bundelen, uniformiteit in procedures te creëren, meer volgens 1 lijn te werken.

Uit een 'klantreis- analyse' blijkt daarnaast dat adoptieouders behoefte hebben aan 1 contactpersoon door de hele reis heen. Door te bundelen, kan je dit organiseren. Vanuit het perspectief van het voorkomen van misstanden is dit ook van belang; de eerlijke voorlichting en begeleiding van de adoptieouders. En wel om als adoptieouder zelf een kritische houding aan te nemen gedurende de adoptieprocedure. Als er een onderbuikgevoel is, dan neem een stap terug voor reflectie. Je wilt niet alleen een kind, maar ook een gelukkig kind, die zijn of haar afkomst kent.

Een ander aandachtspunt is dat de transitie naar een publiek systeem niet moet leiden tot langere wachttijden. Een overheidsinstantie moet ook snel kunnen handelen.

Gezien het teruglopende aantal adopties vraagt FIOM zich af of je hiervoor nog wel een aparte organisatie moet inrichten. Wellicht kan je een systeem inrichten dat erop is gericht zichzelf op te heffen. Een tijdelijke maatwerkroute per land, vanuit de gedachte dat door het bieden van ondersteuning aan de landen van herkomst interlandelijk adoptie uiteindelijk in die landen niet meer nodig is. We zouden kunnen leren van landen waar het goed gaat. En via de contacten van vergunninghouders, overleg met andere adopterende landen en door te kijken naar het systeem van pleegzorg tot deze maatwerkroute kunnen komen.

Interlandelijke adoptie kan je niet isoleren van andere vormen van ouderschap. Wel zit er volgens FIOM een groot verschil tussen vormen waar er al sprake is van een kind (binnenlandse adoptie, pleegzorg) en waar nog niet (draagmoederschap bv.). Het zou goed zijn te starten bij het kind. En

te bezien wat je van andere matchingprocessen kunt leren.

Daarnaast zou de capaciteit en slagkracht van de Centrale autoriteit groter mogen. En daarbij is deskundigheidsbevordering gewenst, o.a. op het gebied van gehechtheid en trauma.

Internationaal toezicht

Volgens FIOM wordt het subsidiariteitsbeginsel nog niet goed genoeg door alle verdragslanden nageleefd. En door het vertrouwensbeginsel is er ook onvoldoende controle op de naleving.

FIOM wijst op adoptie uit Europa en de VS, die beschikken over een eigen kindbeschermingsstelsel, dan zou interlandelijke adoptie niet nodig moeten zijn. Dat zie je ook in de cijfers en landen door de jaren heen. In landen waar het stelsel op orde raakt, worden minder of geen kinderen aangeboden voor interlandelijke adoptie.

FIOM heeft de indruk dat er in de praktijk toch nog kinderen worden afgestaan, die beter in eigen land hadden kunnen opgroeien. Ingewikkeld vinden zij bijvoorbeeld wanneer ouders uit de ouderlijke macht zijn gezet, waarna kinderen zonder toestemming van deze ouders worden aangemerkt voor interlandelijke adoptie. Het belang om op te groeien in het land waar je je wortels hebt is belangrijk, dit moet terugkomen in de dialoog met de landen van herkomst. FIOM adviseert hierbij ook naar het ministerie van Buitenlandse Zaken te kijken. Zij zouden in de landen van herkomst een grotere rol kunnen spelen in het beoordelen van de situatie aldaar, de dialoog aan kunnen gaan en kritisch kunnen zijn in de landen zelf.

Daarbij kan internationaal ook de samenwerking worden gezocht. Het is lastig deze dialoog alleen vanuit Nederland te starten. Het zou goed zijn dat de samenwerking gezocht wordt op het moment als er signalen en kritische vragen zijn bij een bepaald land.

Daarnaast zou het volgens FIOM een goed idee zijn om een multidisciplinair toetsingorgaan in het leven te roepen die voor Nederland een controlerende taak heeft op casusniveau bij adoptieprocedures. Om bijvoorbeeld het verschil tussen legaal/ legitiem te kunnen beoordelen. Dat orgaan kan ook het meldpunt zijn van misstanden. Zodat signalen snel en adequaat worden opgepakt.

Afronding

FIOM geeft aan open te staan voor reflectie op de eigen taken bij een transitie naar een nieuwe stelsel.

Wat betreft de financiële prikkel, nog de volgende aanvullende opmerkingen:

- Let op belangenverstrengeling; het zou niet moeten 'lonen' om een bijdrage aan een tehuis of andere instelling te betalen en zo meer kinderen toegewezen te krijgen.
- Onderzoek de zogenaamde 'faciliteringsbetalingen' door Nederland aan de autoriteiten van zendende landen (zie boek 5.1.2e 'De transnationale illegale adoptiemarkt')
- Subsidieer VGH's of toekomstig alternatief, want hoewel er geen winstoogmerk mag zijn, moeten VGH's wel zorgen dat ze overeind blijven (vooral in deze tijd van weinig adopties) en dat zorgt voor een oneigenlijke prikkel